
Onderwerp

Vaststelling Wmo-nota 2008-2011: Samen voor de stad: kansen voor welzijn, zorg en participatie, verder te noemen 'Samen voor de stad'.

Gevraagd advies

De Gemeenteraad te adviseren in te stemmen met de Raadsvoordracht van de Wmo-nota 2008-2011 'Samen voor de stad: kansen voor welzijn, zorg en participatie.'

Korte toelichting (bestuurlijke context)

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo, ingevoerd op 1-1-2007) bepaalt dat gemeenten de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van burgers bevorderen en een vangnet van (zorg)voorzieningen bieden aan burgers die zich niet zelf of met hulp uit hun omgeving kunnen redden.

De Wmo-nota is het beleidsdocument waarin het College van B&W voor een periode van vier jaar aangeeft wat de doelstellingen, het samenhangend beleid, de te behalen resultaten en maatregelen op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning zijn (artikel 3 Wmo).

De Wmo omvat een veelheid van taken, activiteiten en beleidsterreinen, waarvan een deel tot de verantwoordelijkheid van de centrale stad behoort en andere delen tot die van de stadsdelen. Bij de invoering van de Wmo in 2007 is sprake van de volgende verantwoordelijkheidsverdeling tussen stad en stadsdelen.

De centrale stad is verantwoordelijk voor:

- Individuele zorgvoorzieningen. Het betreft hier producten waarop burgers onvoorwaardelijk moeten kunnen rekenen om zelfstandig te kunnen blijven wonen.
- Stedelijke opvang en zorgvoorzieningen voor dak- en thuislozen, mensen met zware OGGz-problemen.

De stadsdelen zijn verantwoordelijk voor:

- Individueel gerichte welzijnsdiensten, zoals het basispakket voor ouderen. Het is belangrijk dat deze diensten in de buurt verkrijgbaar zijn.
- Collectieve activiteiten op buurtniveau met een preventief karakter (buurthuizen, sportaccommodaties, sociaal cultureel werk) die tevens doelen op andere domeinen kunnen dienen (leefbaarheid, veiligheid, etc.).

Stad en stadsdelen vullen elkaar aan bij het leveren van een samenhangend pakket van voorzieningen. Daarom werd de noodzaak gevoeld om voorzieningen meer op

---

elkaar af te stemmen en ze 'integraal' te programmeren én te leveren (Bestuurlijk document Wmo in Amsterdam, een nieuwe kijk op participatie, zorg en welzijn, 2005). En het is ook de reden dat stad en stadsdelen samen opdrachtgever zijn voor de verschillende ontwikkelprogramma's die worden uitgevoerd (Bestuursakkoord stad stadsdelen 2006-2010).

Amsterdam heeft gekozen voor een ambitieuze aanpak van de Wmo, maar wel volgens een realistisch scenario. Dat betekent dat **stedelijk** in het eerste jaar van de Wmo, in 2007, het accent heeft gelegen op:

- Het zo goed mogelijk overnemen van de door het Rijk overgehevelde taken (hulp bij het huishouden en subsidieregelingen op het gebied van ondersteuning mantelzorg, OGGz en diensten bij wonen en zorg);
- Vaststelling van de Wmo-verordening;
- Het herijken van subsidiekaders;
- De aanbesteding van de hulp bij het huishouden;
- Het verbeteren van de kwaliteit en levering bestaande basisproducten, zoals rolstoelen, scootmobielen, etc. (doorlopend proces);
- Ontwikkelingsprogramma's op het gebied van:
  - afstemming wonen, zorg en dienstverlening
  - maatschappelijke steunsystemen
  - aanpak huiselijk geweld en eengerelateerd geweld
  - bevorderen maatschappelijk meedoen
  - preventieve jeugdzorg

De **stadsdelen** hebben in het programma 'Gebiedsgericht programmeren' het Wmo-aanbod in kaart gebracht en programma's opgesteld, dit volgens een uniforme aanpak die bestaat uit de volgende stappen:

1) Inventarisatie Wmo-aanbod

Stadsdelen inventariseerden hun aanbod op het gebied van wonen, zorg en welzijn aan de hand van een vergelijkbaar ordeningsprincipe

2) Inventarisatie Wmo-vraag

Stedelijk is een Trends & Ontwikkelingenboek ontwikkeld. Stadsdelen hebben discussietafels georganiseerd met aanbieders, belangenbehartigers en burgers. De geïnventariseerde vraag & aanbodgegevens zijn verwerkt in een feitenboek per stadsdeel.

3) Analyse van de vraag & aanbodgegevens, leidend tot concept Wmo-programma.

Op basis van de gegevens uit het feitenboek is een analyse (bereik voorzieningen, bijdrage aan doelstellingen, financiën) uitgevoerd. Per programmaliijn zijn doelstellingen, resultaten en producten benoemd, hetgeen verwerkt is in een concept Wmo-programma per stadsdeel.

4) Vaststellen definitief Wmo-programma voor het stadsdeel.

Afstemming concept-programma met belanghebbenden en partijen. Vaststelling Wmo-programma in de dagelijks besturen van de stadsdelen.

De 14 stadsdeelprogramma's, de bovengenoemde ontwikkelingsprogramma's en de ambities op het gebied van dienstverlening hebben samen de input gevormd voor de onderhavige nota 'Samen voor de Stad: kansen voor welzijn, zorg en participatie'

Onderbouwing gevraagd advies

Amsterdam heeft de ambitie om haar burgers een stevige basis te bieden bij het

---

zelfstandig wonen en het participeren in de samenleving. Zij wil kwetsbare mensen een basispakket aan voorzieningen bieden. Tegelijkertijd wil zij sterk inzetten op het behoud van de regie over het eigen leven en op het stimuleren van vrijwillige inzet en burgerinitiatieven. De Wmo biedt de kans om op beide terreinen kwaliteit aan de stad toe te voegen, nieuwe denkbeelden te genereren én ambities te realiseren.

Amsterdam ziet de Wmo als een kans.

Het bieden van basisvoorzieningen en het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie staan niet los van elkaar. Investeren in het individuele zorgpakket en in heldere werkwijzen voor de burger in nood geeft de basis waarop leefbaarheid en sociale cohesie in de wijken kunnen gedijen. Het ondersteunen van mantelzorgers en het versterken van zelfregie en eigen kracht kan de vraag naar professionele zorg en voorzieningen doen verminderen ten gunste van burgerinitiatieven en sociale saamhorigheid.

Het gaat kortom om het realiseren van een goede balans tussen een stevige basis van zorg en ondersteuning en het versterken van de eigen kracht van mensen en organisaties, burgerinitiatieven en sociale participatie.

Boodschap van de nota is dat Amsterdam gekozen heeft voor een ambitieuze aanpak, te bereiken via een groeimodel. Geen 'shocktherapie' omdat de burger ook belang heeft bij continuïteit. De visie en ambities worden uitgewerkt in de programma's 'wonen-zorg-dienstverlening', 'maatschappelijke steunsystemen', 'huiselijk geweld', 'maatschappelijk meedoen' en 'jeugd'. De stadsdelen zijn de plek waar de realisering van die ambities plaatsvindt en waar integraliteit wordt geborgd. De afspraken daarover zijn reeds gemaakt in het Bestuurlijk Document Wmo (2005) en in het Bestuursakkoord 2006-2010.

Tot slot komt het thema dienstverlening aan de orde. De tekst daarover is in nauwe afstemming met de vierkantontwikkelingen (*80 + 20 > 100; hoe het sociale domein meer mensen beter kan ondersteunen*) op dit gebied tot stand gekomen.

De hoofdtekst van de nota heeft betrekking op hoofdlijnen, ontwikkelingen en eindbeelden. Concrete informatie over programma's, doelgroepen en actiepunten is zoveel mogelijk verwerkt in factsheets en bijlagen.

Stukken

Meegezonden stukken	Wmo-nota (2008-2011) Samen voor de Stad: kansen voor welzijn zorg en participatie.
Ter inzage gelegde stukken	Overzicht van schriftelijke inspraakreacties Verslagen van de inspraakbijeenkomsten op 1, 3, 9, 16, en 17 april 2008 Verslag van de stedelijke bijeenkomst op 24 april 2008

Uitgenodigde andere raadscommissies

Nvt

Behandeling in de gemeenteraad

Gemeenteraad op woensdag 25 juni 2008

Financiële toelichting

Nvt. Voor zover in de Wmo-nota bedragen worden genoemd, vloeien die voort uit eerdere besluitvorming en/of de Wmo-begroting.

Extern overleg

De concept Wmo-nota is op 25 maart 2008 door het college van B&W vrijgegeven voor de inspraak. De inspraakperiode duurde van 26 maart tot 6 mei 2008.

Voor de inspraak is een viersporenaanpak gevolgd.

1. De 'normale' inspraak, aangekondigd in de gebruikelijke media (advertenties, internet), extra gefaciliteerd met de mogelijkheid om op eenvoudige wijze via internet of op een speciaal antwoordformulier op de belangrijkste onderwerpen van de nota te reageren.
Via internet zijn 9 reacties ontvangen.
Per post zijn 2 antwoordformulieren ontvangen.
Tenslotte zijn per post 7 inspraakreacties ontvangen.
Een overzicht van deze reacties is ter inzage gelegd.
2. Vijf bijeenkomsten op subregionaal niveau (stadsdeelclusters) op 1, 3, 9, 16, en 17 april 2008.
Hier konden georganiseerde en ongeorganiseerde burgers, mantelzorgers en lokaal opererende organisaties zich uitspreken over de Wmo-nota. Dit vooral in relatie tot de gebiedsspecifieke kenmerken en problematiek van hun eigen stadsdeel. Stadsdeelbestuurders en centrale wethouders waren zoveel mogelijk aanwezig.
De verslagen van deze bijeenkomsten zijn ter inzage gelegd.
3. Eén stedelijke bijeenkomst op 24 april 2008
Stedelijk is een grote bijeenkomst georganiseerd voor alle (vertegenwoordigers van) belanghebbenden. Naast vertegenwoordigers van reguliere patiënten/consumentenorganisaties waren ook veel zelforganisaties van allochtonen, vertegenwoordigers van informele netwerken, mantelzorgers, vrijwilligers, kerken en hun achterbannen aanwezig. De doelstelling van de stedelijke bijeenkomst was driedelig:
1) presentatie van en discussie over de opbrengst van de inspraak tot dan toe
2) prioritering van de belangrijke thema's.
3) het aandragen van oplossingsrichtingen, formuleren wat daarvoor nodig is, verkennen coalitie- en samenwerkingsmogelijkheden.
Het verslag van deze bijeenkomst is ter inzage gelegd.
4. Presenteren van de Wmo-nota in de stad op verzoek van (samenwerkende) organisaties.
Er zijn onder meer presentaties verzorgd voor de vereniging Sigra, FNV afdeling Amsterdam en de samenwerkende ouderenorganisaties.

In grote lijnen kan gesteld worden dat de Amsterdamse ambities voor de Wmo, de reeds ingezette programma's en de geformuleerde actiepunten op brede instemming kunnen rekenen. Er waren uiteraard ook kritische geluiden, aanvullingen en suggesties voor verbetering. De belangrijkste thema's die uit de inspraak naar voren kwamen zijn de volgende:

Het bereiken van de doelgroepen.

Veelvuldig werd de vraag gesteld of de Wmo op dit moment wel de juiste doelgroepen bedient en of de mensen die echt kwetsbaar en sociaal geïsoleerd zijn de weg wel weten te vinden. Daarom werd gepleit voor beter toegesneden en toegankelijke informatievoorziening over zowel het Wmo-aanbod als over de Wmo-loketten, waarbij die middelen worden ingezet die aansluiten bij de leefwereld van de te bereiken groepen. Ook werd aandacht gevraagd voor de geringe bekendheid van

---

loketten. De loketten zouden zich actiever moeten opstellen en mensen die niet zelf naar het loket toe kunnen komen, thuis moeten opzoeken.

Maatschappelijke steunsystemen: wat en voor wie.

De ontwikkeling van Maatschappelijke Steunsystemen in de stadsdelen voor groepen met meervoudige (veelal psychiatrisch getinte) problematiek die zelf geen hulpvraag stellen, werd als een wenselijke ontwikkeling gezien. Wel werd gewezen op het gevaar van stigmatisering en hospitalisering. Ook werd aandacht gevraagd voor het waarborgen van de privacy van cliënten.

Van de zijde van de aanbieders kwam de opmerking dat het samenwerken in ketens op stadsdeelniveau soms strijdig kan zijn met concurrentieoverwegingen en dat samenwerking en overleg ook capaciteit kosten. Tenslotte werd van verschillende kanten aandacht gevraagd voor groepen die geen overlast veroorzaken, maar wel kwetsbaar zijn en extra aandacht behoeven, zoals sociaal geïsoleerde ouderen, licht verstandelijk gehandicapten en lichamelijke gehandicapten.

Verbeterslag op het huidige aanbod

Tijdens een enkele bijeenkomst stonden de klachten over het Aanvullend Openbaar Vervoer sterk op de voorgrond. Ook waren er geluiden over afname van kwaliteit in de thuiszorg en klachten over de levering van voorzieningen als rolstoelen en scootmobielen. Burgers hebben behoefte aan een duidelijke plek voor hun klachten en aan duidelijkheid over wat de verbeteracties zullen zijn en over hoe het effect daarvan geëvalueerd zal worden. Ook de bewaking van de kwaliteit door het houden van tevredenheidsonderzoek en het consulteren van cliëntenpanels worden belangrijk gevonden.

Verbetering van de dienstverlening

Wmo-loketten, zowel de Wmo-helpdesk als de Loketten Zorg en Samenleven, waren een veelbesproken thema. Burgers hechten aan een degelijke frontoffice die in alle stadsdelen op dezelfde wijze functioneert. Op het punt van toegankelijkheid, deskundigheid, efficiency en bejegening wordt een aantal kritische kanttekeningen geplaatst. Punten waarop in de concept Wmo-nota overigens reeds verbeteracties worden genoemd, maar waarvan belanghebbenden vinden dat het sneller of beter zou moeten.

Verder werd opgemerkt dat niet alleen verbeteracties moeten worden doorgevoerd in de frontoffice maar ook in de backoffice en dat er nodig concrete stappen gezet moeten worden in het terugdringen van de bureaucratie.

Maatschappelijk meedoen

Kunnen meedoen aan activiteiten en participeren in de samenleving is een belangrijke voorwaarde voor het welbevinden van alle doelgroepen. Om mee te kunnen doen, moeten de basisvoorzieningen voor mensen met beperkingen (vervoer, aanpassingen) echter wel adequaat zijn, zo werd gesteld.

Er was veel instemming met het accent dat in de nota wordt gelegd op het versterken van eigen kracht en burgerinitiatieven. Maar ook werd aandacht gevraagd voor mensen voor wie meedoen niet zo vanzelfsprekend is, die een extra stimulans nodig hebben of de weg niet weten. Er zijn ook mensen die te oud en te moe zijn om nog ergens heen te gaan en er zijn mensen die gedesillusioneerd zijn geraakt en het nut van meepraten en meedoen niet meer zien.

Ook werd aandacht gevraagd voor de positie van mantelzorgers, die zorg van onschatbare waarde leveren, maar zelf het risico lopen overbelast en sociaal

---

geïsoleerd te raken. Een onderwerp dat in de Wmo-nota overigens ruim aandacht krijgt.

Inclusief beleid

Van diverse kanten is benadrukt dat meedoen en zelfstandig wonen niet alleen door Wmo-voorzieningen en -activiteiten kunnen worden bevorderd, maar ook – en vooral ook - door maatregelen in andere sectoren, zoals werk en inkomen, wonen, sport, openbaar vervoer en ruimtelijke ordening. In de Wmo-nota wordt dit reeds benadrukt (hoofdstuk 2). De patiënten/consumentenorganisaties zien graag dat de methode Agenda 22 in Amsterdam wordt gebruikt om te bereiken dat binnen alle sectoren, bij de ontwikkeling van plannen reeds vanaf een vroeg stadium rekening wordt gehouden met de toegankelijkheid voor mensen met beperkingen.

Basispakket Wmo en angst voor verdringing van doelgroepen

Veel vragen zijn gesteld over het basispakket voor ouderen. Dat is een gelijkloidend aanbod van (welzijns-)voorzieningen, waarover stadsdelen in 2001 een convenant tekenden. De ontwikkeling is inmiddels gericht op het formuleren van een Wmo-basispakket: een gelijkloidend aanbod voor meerdere kwetsbare groepen in alle stadsdelen. Daartoe worden de huidige voorzieningen binnen het basispakket ouderen onder de loep genomen en beoordeeld op wenselijkheid en mogelijkheid van verbreding naar andere doelgroepen. Tijdens de inspraakbijeenkomsten bleek dat velen dit een goede ontwikkeling vinden, maar tegelijkertijd van mening zijn dat die verbreding niet ten koste mag gaan van het voorzieningenniveau voor ouderen.

De belangrijkste wijzigingen in de concept Wmo-nota na beoordeling van de inspraakreacties hebben betrekking op de volgende punten:

- Meer aandacht voor het bereiken van de verschillende doelgroepen, onder meer door het opstellen van een gezamenlijk communicatieplan van stad en stadsdelen om aan het Wmo-aanbod en de loketten een grotere bekendheid te geven (hoofdstuk 2 en 9).
- Bij Maatschappelijke Steunsystemen wordt aangegeven dat die ook bedoeld kunnen zijn voor mensen die geen overlast veroorzaken en wordt ingegaan op de wijze waarop met privacy en het gevaar van stigmatisering wordt omgegaan (hoofdstuk 5).
- Meer nadruk op permanente evaluatie van de kwaliteit van de uitvoering en dienstverlening en het op basis daarvan doorvoeren van verbeteringen (hoofdstuk 3 en 9).
- Over dienstverlening wordt de toon iets genuanceerder en wordt erkend dat er zaken zijn die nog niet gaan zoals ze zouden moeten gaan en dat daarom hard gewerkt wordt aan de verbetering van de dienstverlening (hoofdstuk 9).
- Meer aandacht voor onoverzichtelijkheid en bureaucratie veroorzaakt door het feit dat er schotten bestaan tussen Wmo, AWBZ en zorgverzekering en wat daaraan te doen (hoofdstuk 2).
- Het kunnen rekenen op adequate voorzieningen wordt als belangrijke voorwaarde voor het maatschappelijk meedoen van mensen met beperkingen benoemd (hoofdstuk 2 en 7).
- Aankondiging dat een plan zal worden gemaakt voor de manier waarop de uitgangspunten van Agenda 22 kunnen worden vertaald naar de Amsterdamse situatie (hoofdstuk 2), opdat binnen alle sectoren het 'inclusief beleid' beter gestalte krijgt.

-
- Meer uitleg over de verbreding van het basispakket voor ouderen naar andere doelgroepen (hoofdstuk 4).
  - Aandacht voor specifieke wensen van allochtonen op het gebied van wonen, zorg en welzijn (hoofdstuk 4).

Advies raadscommissie

Behandelend ambtenaar

dienst zorg en samenleven, Anja Hommel en Jacco de Lange, 251 8848

Nummer BD2008-003253
Dienst dienst zorg en
samenleven

Gemeente Amsterdam

Raadscommissie voor Zorg, Milieu, Personeel en Organisatie, Openbare ruimte en
Groen

Onderbouwing gevraagd advies

Agendapunt, woensdag 11 juni 2008

ZM

Portefeuille
Agendapunt

21

16

Onderwerp

Vaststelling Wmo-nota 2008-2011: Samen voor de stad: kansen voor welzijn, zorg en participatie, verder te noemen 'Samen voor de stad'

Gevraagd advies

<vrije tekst>

Argumenten

<vrije tekst>

Kanttekeningen

<vrije tekst>

Uitvoering

<vrije tekst>

Aanvullende communicatie

<vrije tekst>